

Besluit Nederlandse Spoorwegen capaciteitsaanvraag Dienstregeling 2024

Datum: 19 mei 2023

kenmerk NS: CC/PA/TD-948

Telefoon: 06 - 23 06 89 43

E-mail: Thijs.Douma@ns.nl

Geachte vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties,

Dank voor uw advies van 21 maart 2023 (kenmerk: Locov 2023-84812) op de voorgenomen capaciteitsaanvraag voor Dienstregeling 2024 zoals opgenomen in onze adviesaanvraag van 7 februari 2023 (kenmerk: CC/PA/TD-941). Graag gaan wij op uw advies in. In deze brief vindt u een korte toelichting op het proces van de adviesaanvraag en vervolgstappen. In de tabel in de bijlage gaan we in op de specifieke adviezen, vragen en suggesties die u heeft gedaan voor de capaciteitsaanvraag Dienstregeling 2024.

Aanleiding en vervolgproces

Wij hebben u advies gevraagd voor de capaciteitsaanvraag, dit is een procedurele stap. Hoe Dienstregeling 2024 er daadwerkelijk uit zal zien, is nog niet bekend. Hierover neemt NS naar verwachting in de zomer van 2023 een voorgenomen besluit op basis van de meest recente inzichten. NS zal dat voorgenomen besluit in de zomer ter consultatie voorleggen middels een adviesaanvraag.

Zoals we ook hebben toegelicht in de adviesaanvraag voor de Capaciteitsaanvraag Dienstregeling 2024 heeft NS ervoor gekozen om nu ruim capaciteit aan te vragen. Hiermee behoudt NS flexibiliteit om per start en/of gedurende 2024 haar dienstregeling aan te kunnen passen. De capaciteitsaanvraag is van belang voor het proces van het dienstregelingsontwerp, omdat de capaciteitsaanvraag de structuur en (voor een groot deel) het maximale volume bepaalt. Daarom heeft NS zoals gebruikelijk u advies gevraagd over de voorgenomen capaciteitsaanvraag bij ProRail. NS zal zoals gezegd over de daadwerkelijk voorgenomen Dienstregeling 2024 later een besluit nemen.

Wijzigingen naar aanleiding van adviezen in de capaciteitsaanvraag

NS heeft naar aanleiding van de adviezen een aantal wijzigingen doorgevoerd in de capaciteitsaanvraag, namelijk:

- NS heeft een oplossing gevonden om in Dienstregeling 2024 op vrijdag, zaterdag en zondag in totaal zeventien rechtstreekse treinen tussen Heerlen en 's- Utrecht Centraal en verder te kunnen bieden (beide richtingen samen), waarbij NS capaciteit aanvraagt om alle bestaande aansluitingen met regionale treinen in stand te kunnen houden, inclusief een korte overstap van/naar Aken. NS kan dan op die momenten de Intercity Enkhuizen – Eindhoven Centraal met dubbele treinstellen rijden. In Eindhoven ontstaat er een mogelijkheid in de capaciteitsaanvraag om de intercity te combineren/splitsen in een deel van/naar Maastricht en in een deel van/naar Heerlen. Het Heerlens treindeel staat in de capaciteitsaanvraag dan circa tien minuten stil in Eindhoven Centraal ten behoeve van een goede inpassing (en aansluitingen) in Limburg. Voor de periode na Dienstregeling 2024 studeren we op andere mogelijkheden om Heerlen op vrijdag, zaterdag en zondag vaker en sneller met de Randstad te verbinden.
- De Sprinter 4300 komende uit Weesp kan in deze capaciteitsaanvraag één minuut eerder aankomen in Lelystad Centrum en Intercity 2400 kan twee minuten eerder aankomen in Lelystad vanuit Amsterdam Zuid.
- NS vraagt in de capaciteitsaanvraag aan het doorrijden van de laatste Sprinter van Roosendaal (vertrek 00:08 uur) naar Rotterdam naar Den Haag Centraal (vertrek circa 01:04 vanuit Rotterdam richting Den Haag) (Voetnoot: Onder voorbehoud van het onderhoudsrooster). Hierdoor wordt er op dit traject een latere reismogelijkheid van een half uur geboden met een rechtstreekse trein. Deze extra trein rijdt in plaats van een voorgenomen Sprinter in de capaciteitsaanvraag die om circa 00:34 uur van Rotterdam Centraal naar Den Haag Centraal zou rijden.
- NS is voornemens om capaciteit aan te vragen om op Leiden Centraal op vrijdag een cross-platform overstap te realiseren tussen de Sprinter van en naar Haarlem (serie 6300) en de Sprinter Almere – Leiden – Den Haag Centraal (serie 4600), indien maakbaar.
- In de voorgenomen capaciteitsaanvraag was er een net-niet aansluiting in Gouda in de late avond, omdat Sprinter 4086 uit Rotterdam aankomt in Gouda als Sprinter 6993 richting Utrecht net vertrokken is. NS wil dit oplossen door in de late avond capaciteit aan te vragen om Sprinter 4068 vanuit Rotterdam Centraal door te rijden naar Utrecht Centraal, Sprinter 6993 rijdt dan tot Gouda Goverwelle in plaats van Utrecht Centraal. Zo hebben reizigers met de Sprinter

uit Rotterdam een half uur later een laatste én rechtstreekse verbinding.

Reizigers met de Sprinter uit Den Haag behouden de laatste reismogelijkheid, als zij verder dan Gouda reizen stappen zij over.

- NS herstelt enkele specificaties, zoals behoud van de laatste Intercity van Zwolle naar Arnhem Centraal (trein 3693, vertrek 23:50 uit Zwolle), een Sprinter van Ede-Wageningen (trein 7587, vertrek 00:29 uur) naar Arnhem Centraal (aankomst 00:42 uur) op alle dagen van de week, behoud van de laatste trein van Leeuwarden naar Zwolle (rit 9090, vertrek 23:24 uit Leeuwarden) zodat aansluitingen vanuit regionale treinen gerealiseerd blijven en behoud van de koopavond-dienstregeling rond Eindhoven op vrijdagavond.
- - NS onderzoekt of er een eenduidige dienstregeling kan worden opgesteld voor de Sprinter Tilburg Universiteit – Eindhoven – Weert.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Tijmen Voet, Directeur Netwerkontwikkeling en Ontwerp

Laan van Puntenburg 100, Postbus 2025, 3500 HA Utrecht.

Bijlage: reactie NS op adviezen, vragen en suggesties voor capaciteitsaanvraag Dienstregeling 2024 van de consumentenorganisaties.

Locov 00

In uw advies doet u op veel plaatsen suggesties voor frequentieverhogingen ten opzichte van de beoogde capaciteitsaanvraag. Op deze plek geeft NS een algemene reactie op deze diverse adviezen voor frequentieverhogingen.

Reactie NS: U adviseert om op veel trajecten en momenten specifieke ritten toe te voegen aan de dienstregeling. Sinds de coronapandemie is het ontwerpen van zo'n dienstregeling een andere opgave dan daarvoor. Na twee jaar van lege treinen en stations weten reizigers weliswaar steeds beter de weg naar de trein terug te vinden. Maar de aantallen blijven deels achter bij de oorspronkelijke prognoses. Zo werken forensen nog veel thuis en de verwachting is dat dat zo blijft. We zien dat naast de reizigersomvang ook het reisgedrag flink is veranderd. NS wil daar met haar dienstregeling op aansluiten. Naast een zo goed mogelijk product bieden voor de reizigers, moet een dienstregeling uitvoerbaar zijn. Dat wil zeggen: een optimale en haalbare inzet van onze treinen en medewerkers. Een trein met weinig reizigers vervoert vooral lucht, een trein zonder personeel kan niet rijden. Als maatschappelijk bedrijf zijn we het aan de samenleving verplicht dat we op een efficiënte manier gebruik maken van onze middelen. Daarmee blijft het ov duurzaam en betaalbaar. De dienstregeling die we in 2024 gaan rijden zal minder uitgebreid zijn dan we een aantal jaar geleden dachten. De voor corona verwachte 1,4 miljoen reizigers per dag vervoeren we immers niet en ook de veranderende reispatronen had niemand voorzien. De capaciteitsaanvraag speelt daarom in op de verwachte vervoersvraag. NS neemt uw adviezen voor frequentieverhogingen daarom niet over.

Locov 01

Advies: Gezien onzekerheid over het voorgestelde volume van de dienstregeling maken wij bij dit advies een voorbehoud en beschouwen wij dit als een voorlopig advies. Indien u één of meer in deze voorgenomen capaciteitsaanvraag opgenomen treinen niet kunt of wilt rijden dan verwachten wij dat u daarover een nieuwe adviesaanvraag aan ons voorlegt.

Reactie NS: NS dient inderdaad tijdig advies te vragen aan de consumentenorganisaties. De capaciteitsaanvraag is een wezenlijke stap in het proces van het

dienstregelingsontwerp. De capaciteitsaanvraag gaat namelijk over de structuur en de frequenties van de dienstregeling. Juist daarom heeft NS voorafgaand aan de formele capaciteitsaanvraag u om advies gevraagd. Indien NS voornemens is om in Dienstregeling 2024 structureel wijzigingen door te voeren ten opzichte van de capaciteitsaanvraag, dan zal NS opnieuw een formele adviesprocedure doorlopen.

Locov 02

Advies: Wij adviseren de volledige capaciteitsaanvraag van dienstregeling 2024 vanaf de start van de dienstregeling te benutten. Mocht dit onverhoopt niet mogelijk zijn, dan zo spoedig mogelijk daarna. Wij vragen u ons tenminste elk kwartaal op de hoogte te houden van de ontwikkeling van het personeelstekort, doorlopend tot het moment dat uw personeelsbestand weer op het benodigde niveau is.

Reactie NS: Antwoord op 1e vraag: NS heeft, zoals toegelicht in de Locov Adviesaanvraag, ervoor gekozen om ruim capaciteit aan te vragen om flexibiliteit te behouden om per start en/of gedurende 2024 haar dienstregeling aan te kunnen passen op de reizigersvraag en/of beperkingen in personeelsbeschikbaarheid.

NS informeert u in Locov-verband over ontwikkelingen m.b.t. personeelsbeschikbaarheid en de dienstregeling.

Locov 03

Advies: Wij adviseren u aanvullende reizigersvriendelijke maatregelen te nemen zoals het aanpassen van de bakkennorm en het invoeren van éénmansbediening zodat er minder conducteurs nodig zijn per trein en u het volume van uw aanbod versneld en extra kunt verhogen.

Reactie NS: NS heeft een integrale aanpak voor het personeelstekort opgesteld, zoals met u in Locov-verband besproken. NS zal u in Locov-verband op de hoogte houden van de analyses en maatregelen.

Locov 04

Advies: Wij adviseren negatief op de verlaging van het aantal dienstregelingsuren met circa 3% ten opzichte van dienstregeling 2023 zonder afschalingen en negatief over alle nieuwe en door u behouden afschalingen. Wij adviseren u in dienstregeling 2024 tenminste net zoveel dienstregelingsuren aan te bieden als in de oorspronkelijk beoogde dienstregeling 2023. Indien u dit advies niet overneemt en het volume verlaagt zien wij dit voor volgende jaren niet als referentie. Wij beschouwen dienstregeling 2024 dan als een afgeschaalde dienstregeling welke zo spoedig mogelijk dient te worden opgeschaald.

Wij hebben wel een positieve grondhouding voor aanpassingen binnen uw aanbod met het doel beter aan te sluiten bij de gewijzigde vervoervraag als u dit onderbouwd en het totale volume tenminste de omvang heeft van de voorgenomen dienstregeling 2023. Advies: Wij adviseren alle afschalingen in het weekend terug te draaien en geen nieuwe afschalingen in het weekend te introduceren omdat de vervoervraag hersteld is. Wij vragen u met het herstellen van halfuurdiensten niet te wachten tot Dienstregeling 2024. Wij adviseren u voor Dienstregeling 2025 frequentieverhogingen in het weekend te onderzoeken op die trajecten waar structureel dubbele treinstellen rijden en op werkdagen hogere frequenties gelden.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 05

Advies: Wij adviseren positief op de toegevoegde eerste en laatste treinen. Wij adviseren negatief op de geschrapte eerste en laatste treinen. Wij adviseren u in plaats daarvan stapsgewijs uw bedieningstijden te verruimen. Wij adviseren u hiervoor de meest kansrijke ritten in beeld te brengen en dit ter advisering aan ons voor te leggen. Wij adviseren ook door het toevoegen van ritten het aantal trajecten waarvoor een ontheffing geldt zo spoedig mogelijk te minimaliseren.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 06

U handhaaft helaas de vakantiedienstregeling in de hoogzomer en de kerstvakantie. Enige jaren geleden is deze juist op ons advies afgeschaft. Wij verwijzen voor ons advies korthedshalve naar onze opmerkingen hierover in het advies over Dienstregeling 2023. Dit advies geldt onverkort. Wij roepen u nogmaals op het woord "spitstoevoeger" niet meer te gebruiken. Geen enkele trein in uw dienstregeling zou optioneel mogen zijn. Wij zijn wel blij dat u niet voorstelt de dienstregeling in de kerstvakantie nog verder af te schalen zoals u afgelopen jaar heeft gedaan.

Reactie NS: NS verwijst u naar het eerder gegeven antwoord over de frequenties. NS blijft het woord spitstoevoegers gebruiken, dit zijn namelijk additionele treinen die in de spits nodig zijn ten behoeve van de capaciteit.

Locov 07

Advies: Wij adviseren Nieuwjaarsdag 2024 als op zondag te rijden waarbij tot 10 uur 's ochtends van elke treinserie tenminste de eerste trein zoals opgenomen in de dienstregeling rijdt en vervolgens tot 10 uur tenminste één keer per uur.

Reactie NS: NS evalueert op dit moment de dienstregeling van Nieuwjaarsdag 2023. Op basis van de reispatronen en reizigersaantallen in 2023 ziet NS kansen voor optimalisaties in het Nachtnet wat betreft frequentie en bestemmingen het eerste deel van de nacht. De reizigersvraag op nieuwjaarsochtend is zeer laag. Met het opstarten van de treindienst vanaf 10:00 uur wordt gekozen voor een maatregel waarmee naar verhouding weinig reizigers worden getroffen, terwijl de personeelsbesparing relatief groot is. Uiteraard rijdt NS op Nieuwjaardag 2024, net als in 2023, de vroege forenzentreinen naar Schiphol/Amsterdam vanaf Lelystad (4308), Amersfoort (5808), Alkmaar (4019) en Hoorn (3317).

Locov 08

Advies: Graag zouden wij met u de mogelijkheden verkennen om de dienstregeling in 2025 of 2026 door te laten groeien naar een overzichtelijke structuur met kwartierdiensten op alle dagen, met op de huidige tienminutentrein corridors een aanbod van 4 intercity's, 4 sneltreinen en 4 of 8 Sprinters op werkdagen en met meer directe verbindingen in het weekend.

Reactie NS: NS onderzoekt in het kader van TBOV 2030-2035 en TBOV 2040 samen met alle andere betrokken partijen mogelijkheden de dienstregeling door te ontwikkelen. Hierbij wordt gezocht naar dienstregelingmodellen die zowel vervoerknelpunten oplossen als ambities waarmaken. In veel van deze dienstregelingmodellen wordt inderdaad een structuur gebruikt met kwartierdiensten. Voor de periode 2025/ 2026 worden geen vervoerknelpunten voorzien en voldoen huidige dienstregelingmodellen die gedeeltelijk gebruikmaken van een 10-minutenstructuur.

Locov 09

Advies: Wij adviseren de Intercity Dordrecht – Lelystad Centrum (treinserie 2400) op werkdagen een zo kort mogelijke stop te geven op Almere Centrum.

Reactie NS: NS neemt uw advies over. Het is mogelijk om IC 2400 2 minuten eerder in Lelystad te laten aankomen. De voorliggende Sprinter 4600 kan 1 minuut eerder in Lelystad aankomen. NS verwerkt dit.

Locov 10

Advies: Wij adviseren de korte kering onmiddellijk terug te draaien wanneer de punctualiteit van de Intercity Amsterdam Centraal – Almere Centrum en/of de Intercity Amsterdam Centraal – Amersfoort en/of de reizigerspunctualiteit van de reizigers die overstappen op de Intercity's van/naar Zwolle door de korte kering verslechtert.

Reactie NS: NS zal monitoren wat de punctualiteitseffecten zijn van het plannen van een korte kering.

Locov 11

Advies: Wij adviseren u samen met Arriva tot het beste product voor de reizigers in Limburg in het weekend en in de dagranden te komen. Wij adviseren in ieder geval op de momenten dat de Intercity uit Heerlen niet rijdt of niet verder rijdt dan Sittard één keer per uur ruimte te bieden voor de Intercity Aachen Hbf – Eindhoven Centraal van Arriva. Wij adviseren u met Arriva te onderzoeken of de verbinding Eindhoven Centraal – Aachen Hbf vrijdag t/m zondag elk uur rechtstreeks geboden kan worden.

Reactie NS: Na aanvullende studie hebben we een oplossing gevonden om in 2024 op vrijdag, zaterdag en zondag in totaal 17 rechtstreekse treinen tussen Heerlen enerzijds en 's-Hertogenbosch/Utrecht/verder anderzijds aan te bieden (beide richtingen samen), waarbij alle bestaande aansluitingen met de regionale treinen van Arriva in stand blijven, inclusief een korte overstap van/naar Aachen. Dit gaan we doen door op die momenten de trein Enkhuizen-Eindhoven met dubbele stellen te rijden en te splitsen in een treindeel voor Maastricht en een treindeel voor Heerlen. Het Heerlens treindeel staat circa 10 minuten op Eindhoven, om in te passen in de verdere structuur inclusief aansluitingen in het Limburgse. Door dat langere stationnement is het overigens voor reizigers circa 3 minuten sneller om het Maastrichtse treindeel te pakken en in Sittard over te stappen op Arriva, echter, uit reizigersonderzoek weten we dat verreweg de meeste reizigers een rechtstreekse verbinding prefereren boven een kleine reistijdwinst. Voor de periode ná 2024 studeren we op andere mogelijkheden om Heerlen op vrijdag, zaterdag en zondag vaker en sneller met de Randstad te verbinden. Zodra daar ideeën over zijn zullen we deze met collega-vervoerders, regionale overheden en reizigersorganisaties bespreken. Tot slot: voor de verbinding Eindhoven-Aachen loopt een separaat traject met een eigen stuurgroep. Op dit moment liggen er -voor zover ons bekend- geen concreet besloten plannen voor 2024 voor.

Locov 12

Advies: Wij adviseren u treinseries 15600 en 2000 samen te voegen tot een doorgaande verbinding Harderwijk – Utrecht Centraal – Den Haag Centraal

Reactie NS: Dank voor uw positieve reactie. Wij zijn in goed overleg met de regio om te kijken naar de toekomstige bediening van station Harderwijk. Wij hopen op een brede coalitie om hier snel stappen in te zetten. Het zondermeer koppelen van de door u genoemde treinseries is op korte termijn - mede als gevolg van infra- en logistieke beperkingen - niet mogelijk.

Locov 13

Advies: Wij adviseren de Sprinter Hoofddorp – Den Haag Centraal (treinserie 3300) op vrijdag in beide richtingen één keer per uur kort te laten halteren op station Hoofddorp, station Nieuw-Vennep of Sassenheim over te laten slaan en langer te laten halteren op Leiden Centraal. Op deze manier kan deze Sprinter wel rijden tussen Hoofddorp en Leiden Centraal. Wij adviseren rit 3371 te blijven rijden tussen Hoofddorp en Den Haag Centraal en rit 3377 tussen Hoorn Kersenboogerd en Hoorn.

Reactie NS: In eerste instantie was onze verwachting dat wij slechts 2 keer per uur tussen Hoofddorp en Leiden een Sprinter konden rijden op vrijdag. We hebben dit met passen en meten kunnen uitbreiden tot 3 x per uur. Met overslaan van een station is de 3300 op vrijdag inpasbaar tussen Hoofddorp en Leiden. Maar de tijdligging in 1 halfuur tussen de sprinters 4600 en 3300 wordt heel kort en de verdeling over het uur slecht. Wij zien hierin geen toegevoegde waarde. Een constructie met 3 volledige Sprinters en 1 voorbijrijdende Sprinter geeft een onregelmatige bediening met een beperkte meerwaarde. De vervoersvraag is op vrijdagen beduidend minder dan op dinsdagen/donderdagdagen. Daarom besluiten we niet aan te passen

Locov 14

Advies: Wij adviseren de Sprinter Hoofddorp – Amersfoort Vathorst (treinserie 5800) ook in avonduren tussen Amersfoort Centraal en Amersfoort Vathorst te rijden (ritten 5874 t/m 5882 even en 5871 t/m 5879 oneven).

Reactie NS: De Sprinter Hoofddorp - Amersfoort Vathorst zal in de avonduren kort keren op station Amersfoort Centraal. Uw aanname van een lange kering is onjuist. NS verwijst voor het advies over het toevoegen van ritten naar onze eerdere beantwoording.

Locov 15

Advies: Wij adviseren de aansluitingen tussen Sprinters en Intercity's op Den Haag HS te verbeteren. Advies: Wij adviseren de Sprinter Den Haag – Dordrecht in het weekend ook overdag door te laten rijden naar Roosendaal

Reactie NS: De aansluiting IC-Spr v.v. kan als volledige knoop gepland worden. We hebben echter gekozen de Sprinter zo snel mogelijk in te plannen: van deze reistijdversnelling genieten alle Sprinterreizigers, en ontstaat tevens een betere verdeling over het uur van treinen van en naar Den Haag Centraal. Reizigers uit de Sprinterstations tussen Rotterdam en Den Haag reizen met de Sprinter, en vanuit Rotterdam en Delft is de IC serie 1100 de meest aantrekkelijke verbinding (snel en rechtstreeks). De Intercity van/naar Dordrecht en Zeeland (serie 2200) heeft in HS een

overstap van 7 minuten op de IC van/naar Den Haag Centraal. Steeds meer reizigers kiezen overigens om via station Laan van NOI en RandstadRail naar de Haagse binnenstad te reizen. De doorgaande Sprinterverbinding Roosendaal-Dordrecht-Rotterdam-Den Haag is ontstaan omdat anders in avonduren zeer lange overstaptijden dreigden in Dordrecht (R'daal<>Rotterdam<>Gorinchem) en/of Rotterdam (Dordrecht<>Utrecht) . Bij de bestaande, opgedeelde diensten Roosendaal-Dordrecht en Dordrecht-Rotterdam-Den Haag zijn er overdag meer reismogelijkheden en dus kortere overstaptijden. Overdag speelt echter een ander issue: de Sprinter Dordrecht-Rotterdam-Den Haag wordt doorgaans met materieel gereden dat 2 a 3 x zo groot gedimensioneerd is als de Sprinterdienst Roosendaal-Dordrecht. Bij een doorkoppeling zou de treindienst Roosendaal-Dordrecht volledig overgedimensioneerd zijn, (maatschappelijke) kosten die NS liever op een zinnigere manier elders inzet - gegeven de goede overstapmogelijkheden overdag. Bovendien zijn de mogelijkheden voor aftrappen en bijplaatsen te Dordrecht zeer beperkt.

Locov 16

Advies: Wij adviseren positief over de frequentieverhoging Meppel – Zwolle maar negatief op de frequentieverlaging Zwolle – Lelystad. Wij kunnen met de gewijzigde eindpunten rond Lelystad alleen instemmen als de frequentieverlaging Zwolle – Lelystad niet doorgaat én u tenminste in de brede spits de Sprinter uit Hoofddorp laat doorrijden naar Zwolle als 3e en 4e Sprinter voor Dronten en Kampen Zuid. Anders adviseren wij u de bestaande lijnvoering te handhaven en alleen de frequentie tussen Zwolle en Meppel te verhogen.

Reactie NS: Wij hebben hier een keuze moeten maken voor de belangen van veel reizigers die erop vooruit gaan. Deze oplossing levert echter ook nadelen op voor een kleinere groep reizigers. Het doorrijden van de 9000 naar Almere Oostvaarders is in verband met het reizigersaanbod niet verantwoord. Ook in de spits is voor een 3e en 4e Sprinter in de spits tussen Lelystad en Almere Oostvaarders geen marktvrage. Daarnaast kost dit een compositie (dus materieel en personeel). Voor de specifieke ritten en frequenties verwijst NS u naar L00.

Locov 17

Advies: Wij adviseren de afschalingen van Intercity Direct terug te draaien met prioriteit voor de zaterdagochtend. Wij adviseren zolang deze frequentie niet is verhoogd treinserie 1000 in Rotterdam Centraal in zuidelijke richting in het halve uur dat IC Brussel niet rijdt te laten halteren op spoor 4 zodat een crossplatform overstap wordt

geboden op de Intercity Den Haag Centraal – Eindhoven Centraal (treinserie 1100). Wij adviseren ook latere verbindingen te bieden over de HSL.

Reactie NS: Te Rotterdam Centraal een cross platform van IC 1000 (aankomst .33) op IC 1100 (vertrek .44) betekent dat vertrek richting Amsterdam van de IC direct wisselend van spoor 3/4 en 11/12 wordt. We vinden het aantrekkelijker voor reizigers om de vertrekkende treinen richting Amsterdam op 1 eilandperron af te handelen. We kiezen hier daarom niet voor.

Locov 18

Advies: Wij adviseren ook op vrijdag t/m zondag een doorgaande Sprinter Weert – Tilburg Universiteit te rijden en dit mogelijk te maken door en gewijzigde spooropstelling op station Eindhoven Centraal.

Reactie NS: Uw constatering dat op maandag tot en met donderdag wél een doorgaande Sprinterverbinding Weert-Tilburg Universiteit wordt geboden, en op vrijdag tot en met zondag niet, is correct, en wellicht richting reizigers onlogisch. Wij gaan de meerwaarde van wel/niet doorkoppelen op Eindhoven tegen het licht houden, en kijken daarbij naar aantal reizigers, eventuele overstapmogelijkheden, en eventuele efficiënte inzet van materieel en personeel. Vooralsnog behouden we de voorgestelde situatie.

Locov 19

Advies: Wij adviseren in ieder geval in de zomerperiode de Intercity Amsterdam Centraal – Berlijn elke twee uur te rijden tussen 6 en 24 uur op alle delen van het traject en daarom de volgende ritten toe te voegen.

- Rit 243 toevoegen vanaf Hannover (rond 22 uur) naar Berlin Ostbahnhof (rond 24 uur);
- Rit 245 toevoegen vanaf Amsterdam Centraal (rond 20 uur) tot Hannover Hbf (rond 24 uur);
- Rit 247 toevoegen vanaf Amsterdam Centraal (rond 22 uur) tot Bad Bentheim (rond 24 uur);
- Rit 244 toevoegen vanaf Bad Bentheim (rond 6 uur) tot Amsterdam Centraal (rond 8 uur);
- Rit 248 toevoegen vanaf Berlin Ostbahnhof (rond 18 uur) tot Amsterdam Centraal (rond 24 uur). Advies: Wij adviseren te onderzoeken of de frequentie van de Intercity Berlijn op het traject Amsterdam Centraal – Osnabrück vanaf de komst van het nieuwe materieel najaar 2024 kan worden verhoogd tot een uurdienst. Wij adviseren u als eerste stap vanaf start dienstregeling 2024 de Intercity

Amsterdam Centraal – Amersfoort Centraal – Deventer (treinserie 1500) te verlengen naar Hengelo tussen 7 en 20 uur op de momenten dat de Intercity Berlijn niet rijdt.

Reactie NS: NS monitort continu de vervoersontwikkeling tussen Nederland en Duitsland. In 2024 rijdt de IC Berlijn in beide richtingen 7 keer per dag op iedere dag van de week. Mocht de vervoersontwikkeling daartoe aanleiding geven, dan zal NS samen met DB onderzoeken of uitbreiding van de frequentie mogelijk is. Ook voor het binnenland monitort NS continu de vervoersontwikkeling. De reizigersaantallen geven geen aanleiding ertoe om meer treinen richting Hengelo. Mocht in de toekomst de vervoersontwikkeling daartoe aanleiding geven, dan zal NS onderzoeken of er uitbreiding mogelijk is.

Locov 20

Advies: Wij adviseren u extra paden aan te vragen voor Eurostar om in de loop van 2024 de frequentie verder te verhogen en tijdens de verbouwing van Amsterdam Centraal alle ritten van Eurostar vanaf dit station te blijven aanbieden.

Reactie NS: Een frequentieverhoging in 2024 is voorzien vanaf 4 februari. De beschikbaarheid van de terminal in Amsterdam is nog onbekend. NS spant zich in om vertrek Eurostar uit Amsterdam gedurende de werkzaamheden te continueren,.

Locov 21

Wij adviseren u in samenwerking met de infrabeheerders en de betrokken overheden met een concrete uitwerking en planning voor de realisatie van de verhoging van de frequentie Roosendaal – Antwerpen Centraal te komen (inclusief de eventueel nog benodigde infrastructurele aanpassingen). Wij herhalen ons advies om in het weekend ook de laatste trein Roosendaal – Antwerpen Centraal te rijden, zo nodig een half uur eerder. Nu is dit een leeg materieelrit. Ook zien wij graag dat er een latere reismogelijkheid komt van Antwerpen Centraal naar Roosendaal. Nu vertrekt de laatste trein al om 21:51 uur.

Reactie NS: Zie ook de eerdere reactie van NS op advies in voorgaande jaren. NS spant zich samen met NMBS in om de verbinding tussen Roosendaal en Antwerpen te verbeteren. Helaas is er op korte termijn nog geen mogelijkheid om de frequentie uit te breiden. Hiervoor is een upgrade van de beveiliging naar TBL1+/ERTMS noodzakelijk. Wij zien momenteel geen aanleiding om de laatste trein vanuit Roosendaal naar Antwerpen ook in het weekend te rijden. Hiervoor is onvoldoende vervoersvraag. NS blijft de ontwikkelingen hierin monitoren.

Locov 22

Wij adviseren de nachttrein Amsterdam Centraal – Hilversum – Utrecht Centraal te laten stoppen op alle tussen gelegen stations, maar in ieder geval in Weesp en Naarden-Bussum.

Reactie NS: Het is begrijpelijk dat deze suggesties gedaan wordt. Er is ook overleg gevoerd met deze gemeenten om te onderzoeken of zij mee willen doen aan het financieren van de nachttrein. Zij hebben echter aangegeven daar nu niet aan mee te willen betalen. Om de nachttrein op deze stations te laten stoppen moeten wij namelijk beveiliging inhuren per station.

Locov 23

Wij adviseren u een Sprinter toe te voegen tussen Zwolle en Groningen (rit 8120 op zaterdag en 8122 op zondag) nu u de gelijktijdig rijdende Intercity hebt versneld. Wij adviseren ook de laatste stoppende Intercity's van Groningen richting Zwolle te versnellen (rit 516 en 718 op werkdagen en rit 524 op zondag) en tegelijkertijd een Sprinter toe te voegen (rit 8116 en 8118 op werkdagen en 8124 op zondag). Wij adviseren u op zondag ook Intercity 721 te versnellen en de Sprinters 8121 en 8125 te rijden.

Reactie NS: NS onderzoekt in de komende periode naar de mogelijkheden en effecten om deze Intercity's te versnellen.

Locov 24

Wij adviseren Intercity 786 elke dag door te rijden naar Den Haag Centraal en Intercity 717 te blijven rijden.

Reactie NS: Rit 786 rijdt op vrijdag en zaterdag Groningen -Den Haag Centraal. Rit 717 rijdt in dienstregeling 2024 (alsook in 2023) geheel niet op zondag. Op zaterdag stond per abuis de materieelkoppeling genoemd. Rit 717 rijdt niet op zaterdag. Rit 8117 rijdt wel.

Locov 25

Wij adviseren Intercity 690 te blijven rijden of een extra Sprinter 9090 toe te voegen tot Zwolle om de laatste aansluiting te behouden. Wij adviseren Intercity 689 te verlengen tot Zwolle. Dit is ook logisch omdat de gelijktijdig rijdende Intercity van Den Haag Centraal via de Hanzelijn ook doorrijdt naar Zwolle (rit 789).

Reactie NS: NS neemt uw advies over en voegt IC 690 (of Sprinter 9090 met zelfde vertrektijd als 690) toe aan de dienstregeling.

Locov 26

In het weekend zit een gat van een uur tussen de eerste twee ritten. Dit is een onaantrekkelijk lage frequentie. Dit komt door het vervallen van rit 1121 op zaterdag en rit 1125 op zondag en het ontbreken van rit 1120 op zondag. Wij adviseren deze ritten wel te rijden.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 27

Wij adviseren positief op de extra ritten op zondagochtend, maar negatief op het vervallen van rit 2023 t/m 2031, 2016 t/m 2022, 2823 t/m 2829 en 2816 t/m 2820 op zaterdag.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 28

Wij adviseren u Intercity 2123 te blijven rijden en reeds op te starten in Haarlem of Amsterdam Centraal. Zo ontstaat een vroegere verbinding en wordt deze rit aantrekkelijker voor meer reizigers. Wij adviseren u ook de ritten 2174, 2131, 2114, 2116 en 2225 te handhaven.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 29

Wij adviseren de Intercity Lelystad Centrum – Schiphol Airport ook op zaterdagochtend te rijden. Wij adviseren negatief over de nieuwe afschaling op werkdagen aan de randen van de spits tussen Almere Centrum en Lelystad Centrum en adviseren in plaats daarvan de Intercity op dit trajectdeel op werkdagen ook in de daluren te rijden.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 30

Wij adviseren positief op de vier extra vroege ritten in het weekend, maar negatief op het schrappen van de zestien genoemde ritten van de Intercity Almere Centrum – Amsterdam Centraal.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 31

Wij adviseren u rit 3693 te behouden.

Reactie NS: NS neemt uw advies over en voegt rit 3693 toe op Zwolle-Arnhem op alle dagen van de week.

Locov 32

Wij adviseren negatief op het vervallen van ritten 7422 t/m 7427 op zaterdag, 7422 op zondag, 7426 t/m 7429 op zondag, 7464 op maandag t/m donderdag, 7321/7327 op zaterdag en zondag, 7418/7420 op zaterdag en 7473 en 7475 op alle dagen. Wij adviseren u rit 4084 op alle dagen te rijden tussen Amsterdam Centraal en Uitgeest en de kwartierdienst op dit traject te verlengen tot 22:00 uur 's avonds.

Reactie NS: Zie ook Locov 00

Sprinter 4084 kan niet worden ingelegd naar Uitgeest vanwege hetzelfde onderhoudsrooster waarvoor Sprinter 7384 verbust wordt. Op dagen waarop dit onderhoudsrooster niet geldt, bieden Sprinters 4082 en 7384 na middernacht een uurdienst van Amsterdam naar Uitgeest. Sprinter 7464 rijdt op maandag t/m vrijdag tot Uitgeest, niet tot Utrecht Centraal. Op vrijdag start deze rit op Driebergen-Zeist, op maandag t/m donderdag op Veenendaal Centrum.

Locov 33

Wij adviseren Sprinter 6995 toe te voegen tussen Den Haag Centraal en Gouda Goverwelle, Sprinter 6993 in te korten tot Gouda Goverwelle en Sprinter 4086 en 4088 door te rijden naar Utrecht Centraal om een extra late verbinding naar de sprinterstations voorbij Gouda Goverwelle te bieden vanaf de sprinterstations tussen Rotterdam Centraal en Gouda (1 uur later) en tussen Den Haag Centraal en Gouda (half uur later).

Reactie NS: NS neemt uw advies deels over. Sprinter 6993 korten we in tot Gouda Goverwelle, en Sprinter 4086 verlengen we van Gouda Goverwelle naar Utrecht. Hiermee wordt de laatste verbinding een half uur later geboden, omdat er in Gouda een overstap ontstaat tussen beide Sprinters.

Locov 34

Wij adviseren negatief op het knippen van de Sprinter Deurne – 's-Hertogenbosch in de late avonduren op Eindhoven Centraal en roepen u op met de infrabeheerder tot een

betere oplossing te komen. Wij adviseren negatief op het schrappen van genoemde vroege en late ritten.

Reactie NS: Reizigers kunnen op hetzelfde perron overstappen. Anders geen mogelijkheden om de benodigde reiniging/onderhoud te plannen op deze dagen. De geschrapte ritten bleken in de praktijk slechts tegemoet te komen aan de reisbehoefte van een zeer beperkte groep reizigers. Eerste en laatste reismogelijkheden hebben we in stand gelaten.

Locov 35

Wij adviseren negatief op de frequentieverlagingen tussen Almere Oostvaarders en Amsterdam Centraal en vragen in ieder geval de ritten 4610 op vrijdag en 4677 en 4679 op maandag t/m donderdag en alle eerste en laatste ritten te blijven rijden. Wij adviseren de treinen 4612/4614/4616 (maandag t/m vrijdag), 4620 (zaterdag en zondag), 4622/4624 (zondag) en 4671/4673/4675 (alle dagen) tussen Almere Centrum en Lelystad Centrum open te stellen voor reizigers.

Reactie NS: Mbt frequenties en ritten: zie L00. Rit 4610 rijdt op werkdagen tussen Lelystad Centrum en Leiden Centraal (op vrijdag naar Den Haag Centraal). Ritten 4677/79 rijden op alle weekdays tussen Den Haag Centraal en Amsterdam Centraal, deze waren per abuis op vrijdag, zaterdag en zondag ingelegd.

Locov 36

Wij adviseren negatief op het vervallen van 4893, 4897, 5414, 5480, 5431, 5435 en 5497.

Reactie NS: 4893 en 5400: zie Locov 00.

Op maandag t/m donderdag en zondag is rit 4897 de laatste Sprinter van Amsterdam naar Haarlem. Op vrijdag en zaterdag is dat rit 4899, die een uur na de een-na-laatste rit (4895) rijdt.

Locov 37

Wij adviseren positief op de frequentieverhogingen in de avonduren en in het weekend tussen Utrecht Centraal en Almere Centrum. Wij adviseren u op zaterdag en zondag de volgende ritten toe te voegen, zodat op zaterdag vanaf 6:30 uur en op zondag vanaf 7:30 uur tenminste een halfuurdienst wordt geboden: 14918/14919 Utrecht Centraal – Almere Centrum op zaterdag en 14922/14923 Utrecht Centraal – Almere Centrum op zondag en 14926/14927 Utrecht Centraal – Hilversum op zondag.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 38

Wij adviseren op zondag ritten 5114 (Dordrecht – Rotterdam Centraal) en 5121 (Den Haag Centraal – Dordrecht) toe te voegen, zodat het gat tussen ritten niet groter is dan één uur. Wij adviseren de laatste Sprinter (rit 5188) vanaf Rotterdam Centraal door te laten rijden naar Den Haag Centraal in plaats van rit 5186 en deze ook op zondag te rijden tussen Dordrecht en Rotterdam Centraal. Zo behouden de Drechtsteden en West-Brabant de laatste verbinding met Den Haag, maar dan een half uur later. Wij adviseren u in dienstregeling 2025 de frequentie van de Sprinter Den Haag Centraal – Dordrecht in het weekend te verhogen naar een kwartierdienst.

Reactie NS: NS uw advies deels opgevolgd. NS heeft ritten tussen Dordrecht en Roosendaal toegevoegd. Dit zijn ritten in Sprinter 5900 geworden omdat IC 3700 nog rijdt, en dus de overstap te Rotterdam Centraal goed geboden kan worden vanuit Utrecht (overstap IC 500/600 > IC 3700). Zodoende hoeft Sprinter 5100 niet in tijd verschoven te worden en hoeft dus niet gekoppeld te worden aan Sprinter 5900. We heffen rit 5186 op en verlengen rit 5188 naar Den Haag Centraal. Hierdoor wordt op veel relaties een latere verbinding geboden.

Locov 39

Wij adviseren de Sprinter Baarn – Utrecht Centraal (treinserie 5500) ook in avonduren en op zaterdag en zondagochtend elk half uur te rijden zoals al sinds de start van de concessie gebruikelijk is, en daarom de volgende ritten toe te voegen: rit 5574, 5578, 5579, 5582, 5583, 5586 en 5587 op alle dagen, rit 5518 en 5523 op zaterdag en rit 5522, 5526, 5527 en 5531 op zondag.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 40

Wij adviseren de geschrapte tweede rit op zaterdag van Amersfoort Centraal naar Zwolle (6:32 uur rit 5617) te handhaven zodat er geen gat van een uur valt. Wij adviseren deze rit reeds op te starten op Utrecht Centraal. Wij adviseren ook de eerste trein op zondag (7:32 uur rit 5619) op te starten op Utrecht Centraal. Wij vinden het namelijk een te laat tijdstip dat vanaf Utrecht Centraal station Amersfoort Centraal op zondag pas om 7:58 uur kan worden bereikt (met een omweg via Hilversum) en de Veluwe stations pas na 8:30 uur. Wij merken daarbij ter vergelijking op dat station Hilversum op zondag al tweeënehalf uur eerder kan worden bereikt vanaf Utrecht Centraal.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 41

Wij adviseren negatief op de frequentieverlagingen tussen Utrecht Centraal, Hilversum, Weesp en Hoofddorp.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 42

Wij adviseren de geschrapte ritten te behouden, rit 5812 zeven dagen per week te rijden tussen Amersfoort Centraal en Hoofddorp en rit 5808 ook in de reisinformatie samen te voegen met rit 4608 zodat voor reizigers duidelijk is dat er een vroegere doorgaande verbinding Amersfoort Centraal – Schiphol Airport bestaat.

Reactie NS: De genoemde ritten in de avonduren stonden per abuis nog in de specificaties. Deze ritten zijn op alle weekdays opgeheven tussen Amsterdam Centraal en Hoofddorp. Rit 5808 en 4608 monitoren we of deze inderdaad als doorgaande trein getoond wordt.

Voor andere ritten: zie Locov 00.

Locov 43

Wij adviseren de geschrapte ritten te handhaven. Het betreft tussen Haarlem en Leiden Centraal op zaterdag ritten 6312 en 6327, op zondag ritten 6312/6316/6320/6331/6335 en op alle dagen ritten 6374/6378/6389/6393/6397. Het betreft tussen Leiden Centraal en Den Haag Centraal op werkdagen ritten 6306/6362/6377. Indien u dit advies niet overneemt adviseren wij u de Intercity Haarlem – Leiden Centraal (treinserie 2200) op deze momenten extra te laten stoppen op Hillegom en Voorhout zodat deze stations twee keer per uur bediend blijven worden.

Reactie NS: Het overnemen van de stops door IC 2200 betekent dat er in Den Haag Centraal een kering van 0 minuten ontstaat en er dus een extra compositie nodig is. NS neemt dit advies niet over. Op vrijdag rijdt Sprinter 4600 tussen Leiden Centraal en Den Haag Centraal, samen met Sprinter (1)3300. Eenmaal per uur rijdt Sprinter 6300 uit Haarlem na een stationnement van 17 tot 19 minuten door als Sprinter 13300 naar Den Haag Centraal en vice versa. NS onderzoekt of het mogelijk is om op vrijdag te Leiden Centraal een cross-platform overstap te bieden tussen Sprinters 4600 (Almere-Den Haag) en 6300 (Haarlem-Leiden).

Locov 44

Wij adviseren de geschrapte tweede rit op zondag (7:51 uur rit 6025) te handhaven zodat er geen gat van een uur valt.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 45

Wij adviseren alle geschrapte ritten van de Sprinter Dordrecht – Nijmegen – Arnhem Centraal te handhaven en op alle dagen de ritten 6678, 6682 en 6683 ook te rijden tussen 's-Hertogenbosch en Nijmegen en rit 6687 tussen Nijmegen en Dordrecht.

Reactie NS: We bieden een halfuursdienst in de 6600, alle dagen van de week, tot de volgende tijden: Dordrecht > Breda tot 22:00, Breda > Den Bosch tot 22:30, Den Bosch > Nijmegen tot 22:00. En Nijmegen > Den Bosch tot 22:00, Den Bosch > Breda tot 22:30, Breda > Dordrecht tot 23:00.

Verder: zie Locov 00.

Locov 46

Zoetermeer/Voorburg. Wij adviseren de frequentie niet te verlagen en voor dienstregeling 2025 te onderzoeken of u de frequentie in het weekend in de middag kunt verhogen naar 4x per uur.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 47

Wij adviseren de eerste treinen te behouden, maar een half uur vroeger te rijden (rit 7516 en 7517) zodat in Ede-Wageningen aansluiting wordt geboden op de eerste trein van Connexxion van/naar Amersfoort Centraal en in Arnhem Centraal op de eerste trein van Arriva naar Winterswijk. Zo kunnen reizigers vroeger in plaats van later op hun bestemming komen. Wij verwachten dat de eerste trein richting Ede-Wageningen door deze verschuiving ook populairder zal zijn omdat deze niet vier minuten achter de eerste Intercity aan rijdt.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 48

Wij adviseren alle Sprinters Zutphen – Nijmegen door te laten rijden naar Wijchen. Wij adviseren u in avonduren de ritten 7680/7684/7677/7681/7685 ook te rijden tussen Arnhem Centraal en Zutphen en ook op zondag een halfuurdienst te bieden op dit

traject. Wij adviseren, gezien de grote reizigersimpact en logistieke impact voor u, negatief op het schrappen van de ritten 7684/7685 op alle dagen, de ritten 7620/7624/7625/7628 op zondag, en op het schrappen van de volgende Sprinters tussen Nijmegen en Wijchen: 7617/7619 op maandag t/m vrijdag, 7669 t/m 7673 op maandag t/m zaterdag, 7621 t/m 7625 op zaterdag, 7614/7616 op maandag t/m vrijdag, 7618 t/m 7622 op zaterdag en 7666 t/m 7670 op maandag t/m zaterdag.

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 49

Wij adviseren u te onderzoeken of het mogelijk is met het huidige materieelpark of door huur van materieel in 2023 en 2024 per dag tenminste één extra rit Amsterdam Centraal – Frankfurt toe te voegen, zodat ook in deze richting acht treinen per dag rijden. Zo nodig kunt u hiervoor de tijden van de andere ICE-treinen verschuiven en kunt u deze extra verbinding eerder in Duitsland keren, bijvoorbeeld in Düsseldorf. Wij adviseren u dit jaar een plan voor frequentieverhoging tot een uurdienst Amsterdam Centraal – Düsseldorf (– Frankfurt) voor Dienstregeling 2025 uit te werken, zodat u dit zo spoedig mogelijk na de komst van het nieuwe materieel kunt realiseren.

Reactie NS: NS en DB monitoren de marktontwikkeling tussen Nederland en Duitsland. Vraag en aanbod zijn momenteel in balans.

Locov 50

Wij adviseren u de onderstaande afgeschaalde treinen weer te introduceren als het personeelstekort is opgelost. • Sprinter Rotterdam Centraal – Gouda Goverwelle (treinserie 7700) 29 ritten; • Sprinter 's-Hertogenbosch – Oss (treinserie 4400) 4 ritten op maandag t/m donderdag (4416, 4454, 4421, 4459) en 14 ritten op vrijdag (4416, 4418, 4422, 4454, 4456, 4458, 4460, 4421, 4423, 4427, 4459, 4461, 4465); • Sprinter Driebergen-Zeist – Veenendaal Centrum (treinserie 7400) 25 ritten op vrijdag (7417 t/m 7425, 7414 t/m 7426, 7453 t/m 7465 en 7454 t/m 7464) en 3 ritten op maandag t/m donderdag (7414/7417/7465)

Reactie NS: Zie Locov 00

Locov 51

Wij adviseren u alle tienminutentreinen weer te introduceren als het personeelstekort is opgelost. Wij geven het opschalen van de andere in dit advies genoemde nog afgeschaalde en nieuwe afgeschaalde treindiensten echter een hogere prioriteit, omdat deze afschalingen reizigers harder raken. Dit gaat immers om eerste en laatste treinen

en halvering van frequenties tot halfuurdiensten en zelfs uurdiensten. Wij hebben daarnaast enkele fouten geconstateerd welke zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Wij adviseren u deze fouten per start dienstregeling 2024 te herstellen

Reactie NS: Zie Locov 00